

*

***Насильство у сім'ї та
виявлення проявів
жорстокості в учнівському
середовищі**

Проблема насильства над дітьми залишається актуальною для України, незважаючи на те, що на законодавчому рівні будь – які прояви насильства по відношенню до дитини, зокрема фізичне покарання, заборонені.

Жертва насилля – це будь-яка особа, що зазнала насильницьких дій. Статистика свідчить, що найбільша кількість насильницьких дій здійснюється проти дітей та молоді. Оскільки ці соціальні групи відрізняються психологічною уразливістю, соціальною та матеріальною залежністю від дорослого.

Науковими дослідженнями встановлено, що:

- * насильство в тій чи іншій формі відбувається в кожній четвертій родині;
- * щорічно близько 2 млн. дітей у віці до 14 років стають жертвами насилля власних батьків;
- * для 10% цих дітей результатом насилля стає смерть, а для 2 тис. – самогубство;
- * більше 50 тис. дітей протягом року йдуть з дому, рятуючись від власних батьків, а 25 тис. неповнолітніх перебувають у розшуку;
- * близько 10 тис. батьків позбавляють батьківських прав і понад 2,5 тис. дітей забирають у батьків без такого позбавлення, оскільки перебування дитини в сім'ї становить загрозу його життю та здоров'ю.

Батьки які більш схильні до жорстокого поведження з дітьми.

- * Дослідження сімей, у яких виявлені випадки жорстокого поведження з дітьми, показують що у 60% випадків батьки «забитих» дітей мали тяжку депривацію, у дитинстві, страждали на депресивні та тривожні розлади, алкогольну залежність. В їх сім'ях частіше спостерігався «авторитарний» тип взаємовідносин, конфлікти між батьками супроводжувалися ворожо-агресивними проявами по відношенню до дітей.

До факторів ризику жорстокого ставлення батьків до дітей належать:

- * - алкоголізм, ознаки асоціальної особистості і кримінальність;
- * - незрілість батьків та їх ізолюваність, відсутність соціально-психологічної підтримки з боку прабатьків;
- * - низька самооцінка батьків;
- * - потреба батьків встановити пріоритет над дитиною, порушення балансу влади, нерівномірність привілеїв;
- * - агресивна поведінка, жорстокі моральні норми;
- * - самотність та погане здоров'я матері.

Насилля у закладах освіти

Достатній ризик щодо можливостей насилля проявляється у закладах освіти та державних закладах інтернатного типу. Існує декілька особливостей сфери освіти, через які можливе емоційне відторгнення, психологічне і фізичне насилля.

*** Основні педагогічні заповіді вихователя.**

- Любити дітей. Захистити їх любов'ю і правдою.
- Не нашкодь.
- Шукай у дітях тільки добре.
- Навчи дітей думати і любити.
- Виховуй без примусу.
- Жодного дня без новизни.
- Будь другом і товаришем дитини в її розвитку й самовдосконаленні.
- Виховуй, дотримуючись принципу природо-відповідності.
- Умій вибрати найдоцільніші, найефективніші методи роботи з дітьми

ОЗНАКИ ТА СИМПТОМИ, ХАРАКТЕРНІ ДЛЯ ЖЕРТВ СЕКСУАЛЬНОГО ПСХОЛОГІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ.

* Поведінкові:

- * - Дитина дає ірраціональну відповідь на запитання про те, чи доторкався хтось до її тіла.
- * - Висловлювання, що означають сексуальні прояви або форми поведінки, які виходять за межі знань, нормальних для віку дитини.
- * - Копіювання сексуальної поведінки дорослих.
- * - Спроби змусити інших дітей займатися сексом.
- * - Повернення до поведінки, характерної для молодшого віку.
- * - Проблеми з дисципліною та з навчанням; втечі з дому; правопорушення.
- * - Саморуйнівна поведінка, така як нанесення каліцтв самому собі або зловживання алкоголем наркотиками.
- * - Ворожість та агресивність.
- * - Спроби самогубства.

Емоційні:

- * - Страх перед насильником.
- * - Злість на нього та на інших дорослих, які оточують дитину, але не захистили її.
- * - Ізоляція - тому що дитина відчуває, що залишилася на самоті зі своїми проблемами; тому що дитині важко розмовляти про насильство.
- * - Почуття провини за нездатність припинити насильство; за те, що дитина вважає, що вона «погодилася» на насильство.
- * - Сором з-за того, що вона бере участь у насильстві; із-за реакції організму на насильство.
- * - Збентеження, розгубленість із-за того, що дитина все ще любить насильника.
- * - Депресія.
- * - Низька самооцінка.

Фізичні:

- * **Фізичні:**
- * - Хвороби, що передаються статевим шляхом.
- * - Порушення сну.
- * - Головний біль.
- * - Припухлість, кровотеча або подразнення шкіри.
- * - Інфекції.
- * - Забиття.

Прямі ознаки сімейного насильства над дітьми

- * Переломи кісток
- * Забиті місця, синці, подряпини на видимих частинах тіла, особливо незвичної форми — від ременя, лозини тощо.
- * Опіки, незвичайні за формою або походженням (наприклад, від цигарки або розпеченого посуду).
- * Сліди укусів.
- * Низька маса тіла.
- * Застарілий бруд на відкритих частинах тіла (обличчя, руки, волосся).
- * Алкогольне або наркотичне сп'яніння дитини.
- * набряк обличчя (унаслідок ляпасів).
- * Відмова розмовляти.
- * Уповільнене мовлення.
- * Заплакане обличчя, набряклі очі.
- * Поганий запах від дитини.
- * Вагітність малолітньої дитини.

Непрямі ознаки сімейного насилля

- * Незвичний одяг (шарф улітку, рукавички).
- * Одяг, що не відповідає віку дитини (занадто малий або зavelикий).
- * Одяг із застарілими плямами бруду або рваний.
- * Відсутність одягу, що відповідає погодним умовам.
- * Відмова від медичної допомоги.
- * Зухвала, зокрема агресивна та/або сексуалізована поведінка дитини
- * Дитина надмірно мовчазна, скута.
- * Дитина апатична, не проявляє жодних емоційних реакцій на те, що відбувається.
- * Схильність до знущання над тваринами.
- * Схильність до сексуалізованих виявів прихильності за відсутності інших форм вияву прихильності.
- * Неналежне медичне забезпечення потреб дитини.
- * Відмова показати закриті одягом частини тіла – шию, руки тощо.

Особливості поведінки батьків або осіб, які їх заміняють, що дозволяють запідозрити жорстокість стосовно дитини:

- * • суперечливі, плутані пояснення причин травмування дитини й небажання внести ясність у те, що сталося;
- * • небажання або несвоєчасне звернення за медичною допомогою або якщо ініціатива у зверненні по допомогу належить сторонній особі;
- * • обвинувачення в травмах самої дитини;
- * • неадекватна реакція батьків на тяжкість ушкодження, прагнення до його перебільшення або зменшення;
- * • відсутність стурбованості за долю дитини;
- * • неуважність, відсутність емоційної підтримки;
- * • стурбованість щодо власних проблем, що не стосуються здоров'я дитини;
- * • розповіді про те, як їх карали в дитинстві;
- * • ознаки психічних розладів у поведінці або прояви патологічних рис характеру (агресивності, збудженості, неадекватності та ін.).

Послідовність дій педагогів

- * Спробуйте «розговорити» дитину, установити контакт так, щоб дитина почала вам довіряти. Надайте емоційну підтримку. Слід пам'ятати про те, що дорослий повинен продемонструвати дитині інтерес, дружелюбність, щирість, теплоту й емпатію. У такому разі дитина відчує, що цей дорослий насправді чує та розуміє її думки і почуття. Огляньте ушкодження. Не відправляй додому, якщо дитина боїться туди повертатися.

У разі сімейного насилля педагогу необхідно звернутися:

- * 1) до міліції або прокуратури, якщо дії батьків є злочинними. Найчастіше має місце поєднання неналежного виконання обов'язків з вихованні дитини із жорстоким поведженням;
- * 2) до травмпункту або іншого медичного закладу, де нададуть необхідну медичну допомогу та зафіксують травми;
- * 3) до органу опіки й піклування за місцем фактичного проживання дитини, якщо батьки належать до «групи ризику» через алкоголізм, наркоманію або психічні захворювання і неможливо їх навчити батьківських навичок;
- * 4) за консультацією до психолога, соціального педагога з метою:
 - * діагностичного обстеження дитини та всієї родини для встановлення причин наявних у дитини порушень (домашнє насильство алкоголізм, наркоманія, асоціальна поведінка батьків, психічні захворювання);
 - * організації й проведення блоку корекційних занять із дитиною та батьками з навчання навичок адекватної взаємодії в умовах сімейного виховання;
 - * навчання батьків ненасильницьких методів виховання, прийомів релаксації та способів зняття нервово-психічного напруження.

Дякую за увагу!

